

Sygn. akt VIII U 1435/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 października 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR del. Renata Stańczak
Protokolant:	Anna Krzyszkowska

po rozpoznaniu w dniu 22 września 2016 r. w Gliwicach

sprawy J. P. (P.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania J. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

z dnia 20 lipca 2015 r. **nr** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu J. P. prawo do emerytury począwszy od dnia 1 lipca 2015 roku.

(-) SSR del. Renata Stańczak

Sygn. akt VIIIU 1435/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20.07.2015r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. odmówił ubezpieczonemu J. P. (P.) prawa

do emerytury na podstawie art.184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w związku z §4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, gdyż na dzień 01.01.1999r. ubezpieczony nie udokumentował okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach wykonywanego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wynoszącego co najmniej 15 lat, a także 25 – letniego okresu składkowego i nieskładkowego, a tylko staż pracy w łącznym wymiarze 23 lat, 8 miesięcy i 12 dni.

Ubezpieczony w odwołaniu od decyzji sprecyzowanym na rozprawie w dniu 30.11.2015r. i w dniu 07.03.2016r. domagał się jej zmiany przez przyznanie prawa

do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych, po uprzednim zaliczeniu do takiej pracy okresów zatrudnienia w Ś. Przedsiębiorstwie (...) od dnia 06.07.1979r. do dnia 31.05.1991r., (...) Sp. z o.o. Zespole (...) od dnia 01.06.1991r.

do dnia 31.03.1995r. oraz (...) Sp. z o.o. od dnia 03.04.1995r. do dnia 31.07.2001r., kiedy to stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę polegającą na układaniu bruków, chodników, krawężników, wylewaniu asfaltu i betonu, a także okresów pracy w Hucie (...) i Zakładach (...). Ubezpieczony wniósł również o uwzględnienie do ogólnego stażu pracy okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od ukończenia 16 roku życia do 1975r.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie z przyczyn jak w zaskarżonej decyzji. Organ rentowy wskazał, iż brak jest podstaw do uwzględnienia wnioskowanych przez ubezpieczonego okresów zatrudnienia do pracy w warunkach szczególnych, gdyż ubezpieczony nie przedłożył na tę okoliczność stosownych świadectw .

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

Ubezpieczony J. P. urodził się w dniu (...) Nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

W dniu 06.07.2015r. wystąpił z wnioskiem o przyznanie prawa do emerytury.

W rozpoznaniu tego wniosku organ rentowy postanowił jak w zaskarżonej decyzji z dnia 20.07.2015r., omówionej na wstępie.

W okresie od dnia 17.02.1976r. do dnia 31.07.1977r. ubezpieczony był zatrudniony w Zakładach (...) w Ś. na stanowisku szlifierza. Zakłady te należały do przemysłu metalowego (w aktach osobowych znajduje się zawiadomienie z dnia 26.05.1976r. o wprowadzeniu nowych zasad wynagradzania za pracę, opracowanych na podstawie Protokołu Dodatkowego Nr 4 do Układu Zbiorowego Pracy dla (...) Metalowego z dnia 30.04.1976r.) i zajmowały się produkcją silników do statków.

Ubezpieczony wykonywał w tym Zakładzie stale i w pełnym wymiarze czasu pracę polegającą na ostrzeniu noży do tokarek i wiertel do wiertarek.

W okresie od dnia 05.08.1977r. do dnia 30.06.1979r. ubezpieczony był zatrudniony w Hucie (...) w Ś.. Z akt osobowych wynika, iż ubezpieczony pracował na Wydziale W. stanowisku odbiorcy i dostawcy materiałów, a ostatnio na stanowisku hakowego. Jako hakowy ubezpieczony wiązał drutami gorący materiał przywożony przez suwnicę.

W okresie od dnia 06.07.1979r. do dnia 31.05.1991r. ubezpieczony był zatrudniony w Ś. Przedsiębiorstwie (...)

w Ś., a następnie w Przedsiębiorstwie (...) – 2 " Sp. z o.o. od dnia 01.06.1991r. do dnia 31.03.1995r. i w Przedsiębiorstwie (...) – 5 " Sp. z o.o. od dnia 03.04.1995r. do dnia 31.07.2001r., we wszystkich tych przypadkach na stanowisku kopacza.

Przedsiębiorstwo wykonywało roboty kanalizacyjne, drogowe, ciepłownicze między innymi dla Urzędu Miasta K., Kopalni i Zakładu (...) w K.. Ubezpieczony w tym czasie pracował generalnie, bo w około 80%, przy układaniu kanalizacji – po wykopaniu przez koparkę rowu ubezpieczony musiał taki rów obrobić łopatą i osadzić w nim rurę kanalizacyjną. W pozostałym zakresie zajmował się układaniem krawężników, kostki chodnikowej, dróg z płyt betonowych. Pracował również przy kładzeniu asfaltu – rozrzucał ten asfalt i grabił go.

W okresie od dnia 11.05.1987r. do dnia 31.03.1989r. ubezpieczony pracował na eksporcie w Czechosłowacji wykonując różne prace budowlane dla potrzeb fabryki (...), gdy dochodziło wówczas do przekształcenia produkcji S. w S. (...). Ubezpieczony powrócił do pracy w macierzystym zakładzie pracy w dniu 17.04.1989r.

W Przedsiębiorstwie (...) razem z ubezpieczonym pracowali A. S. (1) (zatrudniony w latach 1968 – 1988 i 1991 – 2010) oraz A. Ż. (zatrudniona w latach 1992 – 1998).

Ubezpieczony od urodzenia do czasu podjęcia pracy w Zakładzie (...) mieszkał wraz z rodzicami W. i A. P., a także swoimi dwiema młodszymi siostrami w miejscowości K. w województwie (...). Rodzice ubezpieczonego posiadali tam gospodarstwo rolne o powierzchni 5,82 ha. W gospodarstwie tym uprawiano pszenicę, żyto, jęczmień, buraki, kartofle. Mieli też łąki przeznaczone na siano oraz inwentarz żywy:

3 konie, 6 krów i 100 świń. Ubezpieczony wykonywał w tym czasie wszystkie prace jakie wykonuje się w gospodarstwie, to jest zarówno prace polowe, jak również zajmował się zwierzętami. Gospodarstwo nie było zmechanizowane i stąd prace generalnie wykonywane były ręcznie. Pracował tak każdego dnia i to znacznie dłużej niż 4 godziny dziennie, często

od rana do wieczora. Ubezpieczony nie uczęszczał w tym czasie do szkoły, bo po zakończeniu szkoły podstawowej nie kontynuował już dalej nauki. W okresie

od dnia 18.02.1975r. do dnia 15.12.1975r. ubezpieczony odbywał zasadniczą służbę wojskową. Po zakończeniu tej służby wrócił jeszcze do domu rodzinnego na około trzy miesiące, a następnie od dnia 17.02.1976r. podjął pracę na Śląsku w Zakładach (...).

Powyższe Sąd ustalił na podstawie dokumentacji akt organu rentowego, akt osobowych ubezpieczonego dotyczących spornych okresów jego zatrudnienia, zeznań świadków A. S. (1), A. Ż. (protokół elektroniczny z rozprawy z dnia 30.11.2015r. czas 00:16:35 – 00:45:25), A. S. (2) i E. G. słuchanych w drodze pomocy sądowej (k.66 – 68 akt), zeznań ubezpieczonego (protokół elektroniczny z rozprawy z dnia 07.03.2016r. czas 00:07:08 – 00:31:05).

Sąd dał wiarę zeznaniom słuchanych w sprawie świadków oraz ubezpieczonego, gdyż były one rzeczowe, logiczne, zasadniczo zgodne ze sobą oraz korespondujące z treścią zgromadzonej w sprawie dokumentacji.

Sąd zważył, co następuje.

Odwołanie ubezpieczonego J. P. zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 w zw. z art. 32 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17.12.1998r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U.

z 2015r., poz. 748) oraz w związku z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz.43 ze zm.) prawo do emerytury przysługuje ubezpieczonemu urodzonemu po dniu 31.12.1948r., który:

- ukończył 60 lat,
- udokumentował do dnia 31.12.1998r. 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, w tym co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych wymienionej w wykazie A stanowiącym załącznik do ww. rozporządzenia,
- nie przystąpił do OFE albo złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa,

W myśl § 2 w.w. rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym akcie prawnym są okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W świetle utrwalonego orzecznictwa sądowego dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego stanowiska tylko rodzaj rzeczywiście powierzonej pracy (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 26.06.2015r. sygn. akt III AUa 168/15 LEX nr 1761793).

W rozpoznawanej sprawie spór sprowadzał się do ustalenia, czy ubezpieczony na dzień 01.01.1999r. posiada wymagany 15 – letni okres pracy w warunkach szczególnych, a także 25 – letni okres składkowy i nieskładkowy.

Zdaniem Sądu wyniki przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego pozwalają na przyjęcie, iż ubezpieczony podczas zatrudnienia w Ś. Przedsiębiorstwie (...) od dnia 06.07.1979r. do dnia 31.05.1991r., a następnie w Przedsiębiorstwie (...) – 2 ” Sp. z o.o. od dnia 01.06.1991r. do dnia 31.03.1995r. i w Przedsiębiorstwie (...) – 5 ” Sp. z o.o.

od dnia 03.04.1995r. do dnia 31.12.1998r. (po wyłączeniu okresu pracy na eksporcie od dnia 11.05.1987r. do dnia 16.04.1989r.) stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w warunkach szczególnych wymienioną w stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. wykazie A dziale V poz. 1 oraz w dziale IX poz. 4 i 6, a mianowicie kolejno: „ roboty wodnokanalizacyjne oraz budowa rurociągów w głębokich wykopach ”, „ prace asfalcjarzy i przy gotowaniu asfaltu ” oraz „ prace brukarzy ”.

Ubezpieczony w tym czasie pracował generalnie w głębokich wykopach przy układaniu rur kanalizacyjnych, a w pozostałym zakresie jako asfalcjarz, a także brukarz zajmując się układaniem chodników, krawężników, dróg betonowych.

Potwierdzają to zeznania słuchanych w sprawie świadków A. S. (1) i A. Ż., którzy pracowali razem z ubezpieczonym i byli bezpośrednimi świadkami jego pracy, zeznania ubezpieczonego, a także korespondująca z nimi dokumentacja powołana w sprawie.

Zaliczenie powyższych okresów spornych do pracy w warunkach szczególnych powoduje, iż ubezpieczony na dzień 01.01.1999r. legitymuje się wymaganym 15 – letnim okresem takiej pracy. Niemniej jednak zdaniem Sądu do pracy w warunkach szczególnych można również zaliczyć okres zatrudnienia ubezpieczonego w Zakładach (...) od dnia 17.02.1976r. do dnia 31.07.1977r., kiedy to ubezpieczony pracował jako szlifierz, a więc wykonywał pracę o jakiej mowa w wykazie A Dziale III poz.78 „ szlifowanie lub ostrzenie wyrobów i narzędzi metalowych oraz polerowanie mechaniczne ”.

W judykaturze ukształtowane jest stanowisko, że jeżeli pracownik wykonuje, nawet w ciągu dnia, różnego rodzaju prace, które zostały zakwalifikowane do pracy w warunkach szczególnych to przysługuje mu prawo do określonego świadczenia emerytalnego, o ile wszystkie te prace wykonuje stale, stanowią one podstawowy zakres jego obowiązków oraz wypełniają one cały dzień pracy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27.01.2012r. sygn. akt II UK 103/11 Lex nr 1130388, wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 30.03.2016r. sygn. akt III AUa 1952/15, Lex nr 2031166).

Bez znaczenia dla rozpoznania sprawy pozostaje fakt, że ubezpieczony nie przedłożył za okresy sporne świadectw pracy w szczególnych warunkach. Fakt wykonywania takiej pracy został wykazany w postępowaniu sądowym za pomocą innych dowodów.

W postępowaniu odwoławczym przed Sądem nie obowiązują bowiem ograniczenia dowodowe jakie występują w postępowaniu o świadczenia emerytalno-rentowe przed organem rentowym, a Sąd może ustalić okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość jak: okresy zatrudnienia, w tym wykonywanie pracy w warunkach szczególnych, za pomocą wszelkich środków dowodowych, przewidzianych w kodeksie postępowania cywilnego (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10.03.1984r. III UZP 6/84, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21.09.1984r. III UZP 48/84, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 07.12.2006r., I UK 179/06, LEX nr 342283).

Jednocześnie Sąd stwierdził, iż istnieją podstawy do zaliczenia do ogólnego stażu pracy ubezpieczonego okresu jego pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od dnia 28.02.1971r.

(od ukończenia wieku 16 lat) do dnia 17.02.1975r., jako okres uzupełniający w rozumieniu art.10 ustawy.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 3 w/w ustawy przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również następujące okresy, traktując je, z zastrzeżeniem art. 56, jak okresy składkowe:

- przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia,

jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

Dla zaliczenia okresów pracy w gospodarstwie rolnym na podstawie tego uregulowania prawnego koniecznym jest, aby praca w gospodarstwie rolnym wykonywana była w wymiarze nie niższym niż połowa ustawowego czasu pracy, to jest minimum 4 godziny dziennie (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 03.07.2014r. sygn. akt III AUa 184/14).

Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe w sposób nie budzący wątpliwości wykazało, iż ubezpieczony w powołanym powyżej okresie spornym zamieszkując wraz z rodzicami i młodszym rodzeństwem w miejscowości K. wykonywał pracę w gospodarstwie rolnym prowadzonym przez rodziców W.

i K. w wymiarze przekraczającym 4 godziny każdego dnia. Gospodarstwo rolne rodziców ubezpieczonego było dużym gospodarstwem, bo obejmowało prawie 6 ha ziemi. Uprawiono w nim zboża, ziemniaki, buraki, jak również hodowano zwierzęta,

w szczególności w dużej ilości trzodę chlewną. Było źródłem utrzymania rodziny odwołującego, nie było zmechanizowane i stąd prace generalnie wykonywane były ręcznie. Praca ubezpieczonego w tym gospodarstwie stanowiła jego pomoc w wykonywaniu typowych obowiązków domowych zwyczajowo wymaganych od członków rolniczej wspólnoty rodzinnej. Ubezpieczony był najstarszy z rodzeństwa jakie pozostawało w tym czasie w domu rodzinnym i stąd oprócz rodziców, to on zasadniczo wykonywał pracę w gospodarstwie zwłaszcza, że nie uczęszczał w tym czasie do szkoły, bo po zakończeniu szkoły podstawowej nie kontynuował już dalej nauki.

Po zaliczeniu tego okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców ubezpieczony dysponuje na dzień 01.01.1999r. wymaganym 25 – letnim stażem pracy.

W takiej sytuacji ubezpieczony spełnia wszystkie konieczne warunki do przyznania prawa do dochodzonego świadczenia.

Mając powyższe na uwadze, kierując się uregulowaniami prawnymi powołanymi na wstępie rozważań, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury poczynając od dnia 01.07.2015r., tj. od miesiąca zgłoszenia wniosku (zgodnie z art.129 ust.1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS).

(-) SSR del. Renata Stańczak